

ADRIAN-SILVAN IONESCU, *Trista istorie a preeriei*, București, Ed. Globus, 1998, 240 p.

Cu certitudine, o atare lucrare de pionierat în literatura autohtonă de strictă specialitate poate trece (ori a și trecut oare?) rapid în ne-uitarea memoriei colective, nu doar din mărunte pricini cotidiene, ce țin de un "profil/tipar" diferit, de difuzare, preț, tiraj etc.!

Câteva repere "lămuritoare" se impun a fi rostite acum, din debut, cu privire la travaliul efectiv dezvoltat de autor, în emergența unui prim gând juvenil, datând din 1972, lucrarea apărând la circa 2 decenii de la elaborare și la 10 ani de la predarea, la tipar, editurii clujene "Dacia". Un sigur filon bibliografic depistat la "Biblioteca Amnericană", în anii ultimi ai relativei liberalizări culturale, a fost augmentat prin contacte directe și mediate (corespondență, expoziții, vizite), cu un rol, conștient asumat, de a se depăși faza unei livești senzații primare, create mental de romanele lui K. May, J. F. Cooper ori de benzile de desene animate. Astfel că, aportul istoriografic genuin într-un dublu plan, informativ și formativ, a avut un loc/rol determinant în elaborarea acestei opere de "primă tinerețe" a "istoricului-etnolog", în accepție/calitate fățiș declarată!

Marcat inevitabil de o atitudine generos romantică și de încredere nedisimulată în buna credință a taberelor aflate în conflict, A. S. Ionescu reface un crâmpei din trecutul pământurilor americane și rescrie "povestea frontierei", respectiv cucerirea Vestului, în termeni mai prozaici. În baza unei documentări aproape exhaustive, de sorginte veche ori nouă, eșafodată gradat cantitativ/calitativ în urma unor vizite repetate la fața locului (1991-1993), semnatarul ne înfățișează un univers total necunoscut, o altfel de civilizație/cultură, cea a indienilor autohtoni, exersând cu pertinență anumite game de "variabilitate" pe o aceeași comună temă vizând multe din însușirile umane (mentalitate, noblețe, înălțime morală) și adaptabilitatea reclamată în diverse situații.

Pe durata celor 60 de ani tratați (1830-1890) în cele 6 capitole ale monografiei, semnatarul face deseori referire la istoria efectuată în "goană", în gen de RUSH, cu trei constante interdependente și viabile (Vestul, drumul, arma) pentru indivizii/comunitățile, albi sau "roșii" dintr-o arie situată între Rio Grande del Norte și Nordul Înghețat; acolo unde contactele frecvente dintre reprezentanții celor două civilizații descrise, pașnice/constructive ori violente, au condus la un impact primordial în plan cultural, urmat de a-sau comprehensiune

la acuta reacție a unora față de modificarea propriei matrice culturale ori în raport cu incompatibilitatea unui alt mod de viață, într-un context total modificat și în care "mitul Vestului" putea fi egalizat cu mirajul sporit al emigrării, după pământ arabil și zăcămintele de aur.

Adrian-Silvan Ionescu a încercat să mediteze în scris despre confruntarea interumană/etnică/confesională, focalizată ca un dat propriu-zis sau drept un hazard al istoriei. Anumite clișee stereotipe, făurite în spațiu și timp prin literatura de tip "western", desenele animate ori filmografia epocii, cu delimitări neavenite în "buni"(albii) și "răi"(indienii), au fost anatimizate prin recursul făcut la autoritatea multor factori social-economici, care au explicat că emigrările, teritoriul virgin și războiul, văzute drept îndeletniciri lucrative, au confirmat/infirmat teza necesității unui asemenea distrugător avans în detrimentul altora. Așa încât, în aceeași stringentă problemă a "cuceririi/despărțirii de pământuri", întrebarea reiterată obsesiv se referea la faptul că a deposea total putea fi egalizat în întregime sau dimpotrivă, cu datul de a aneantiza fizic indienii în totalitate! Dar nicidecum de a "civiliza" și șterge "spiritualitatea", încrezătoare și pașnică a acestora, izolată până astăzi în doar câteva "rezervații naturale"!

Autorul ne oferă o carte de erudiție desăvârșită(vezi bibliografia "selectivă"!), de informare deloc angajată în creionarea apusului unei lumi și a răsăritului alteia. Mai bune oare? Rămâne, de decis, de fiecare dintre noi, cei cititori!

LET IT BE !

STELIAN MÂNDRUȚ